

WATER – EEN DRINKBARE HULPBRON

EUROPEES KADER INZAKE DRINKWATER (2020)

In 2012 lanceerde de Europese Commissie haar **blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren**. Dit is een langetermijnstrategie gericht op het waarborgen van de beschikbaarheid van voldoende water van goede kwaliteit voor elk rechtmatig gebruik, door een betere uitvoering van het bestaande waterbeleid van de EU en de integratie van de doelstellingen van het waterbeleid in andere beleidsgebieden.

In de kaderrichtlijn Water van 2020 worden de essentiële normen bepaald voor de waterkwaliteit bestemd voor consumptie. De richtlijn verplicht de lidstaten ertoe **de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water regelmatig te controleren** op vaste plaatsen door monsterafname. Binnen dit kader moeten de lozingen van gevaarlijke stoffen in het water worden verminderd. De lidstaten kunnen aanvullende vereisten voor hun grondgebied vaststellen als deze leiden tot strengere normen. Ze zijn vrij om de maatregelen om de verontreiniging te bestrijden te kiezen. De richtlijn vereist dat er regelmatig **informatie** wordt verstrekt aan de consument.

Daarnaast moet de kwaliteit van het drinkwater om de drie jaar aan de Commissie worden gemeld. **De herziene richtlijn** werd op 1 februari 2018 voorgesteld door de Commissie in antwoord op het Europees burgerinitiatief "Right2Water" en verving de voorgaande richtlijn van 1998. Met deze richtlijn zijn de bestaande veiligheidsnormen bijgewerkt en is de toegang tot veilig drinkwater verbeterd overeenkomstig de recentste aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). De herziene richtlijn zorgt bovendien voor meer transparantie over de drinkwaterkwaliteit en -voorziening voor consumenten. Zo neemt ook het vertrouwen in kraanwater toe en wordt het aantal plastic flessen teruggedrongen. Een op risico gebaseerde evaluatie uitgevoerd in de EU over de waterveiligheid moet helpen om de mogelijke risico's voor waterbronnen op distributieniveau vast te stellen en aan te pakken.

GRENDOERSCHRIJDEND DRINKWATER

De Leie, de natuurlijke grens tussen Frankrijk en België, maakt het voorwerp uit van verschillende grensoverschrijdende projecten, met name op het vlak van **toerisme en overstromingspreventie** (project MESE), met de bouw van beschermende dijken en hydraulische constructies om de debieten te regelen enz. Maar de redenen voor grensoverschrijdende samenwerking zijn niet beperkt tot het beheer van de waterlopen.

Waterzuiveringsstation Wattrelos :

Het waterzuiveringsstation van Wattrelos is na het station van Marquette-lez-Lille het grootste in de MEL. Het waterzuiveringsstation, dat het noorden van Frankrijk bedient, is strategisch gelegen want het ontvangt en behandelt afvalwater uit België (10% van de waterzuivering) en lost zijn schone water ook in het Spierekanaal, deze mondt uit in de Schelde (die door 3 Europese landen stroomt : Frankrijk, België en Nederland).

Op dezelfde manier wordt het afvalwater van Warneton (Frankrijk) via leidingen met hefpompen over bruggen getransporteerd en vervolgens behandeld in Comines-Warneton (België), wat betekent dat zowel de Franse diensten van de MEL als de Belgische instanties (IPALLE in dit geval) moeten tussenkomen op het grondgebied van de desbetreffende gemeente.

Aquifer van de Kolenkalk

De Aquifer van de Kolenkalk ligt op Belgisch en Frans grondgebied. Deze grondwaterlaag is diep aan Franse zijde en komt aan de oppervlakte aan Belgische zijde, waar de grondwaterspiegel weer wordt aangevuld. Dit ondergrondse waterbekken is een waterbron voor het Waals en het Vlaams Gewest, evenals voor de Métropole Européenne de Lille (19% van de watervoorraad).

Met het oog op een gezamenlijk beheer werd in 1997 een samenwerkingsovereenkomst tussen het Waals Gewest en het Vlaams Gewest ondertekend met betrekking tot de aquifer van de Kolenkalk. Parallel daarmee werd in het begin van de jaren 2000 een Frans-Belgische studie uitgevoerd om het watervoerende systeem te karakteriseren. In 2002 en 2007 vonden twee bijeenkomsten plaats in Tournai. In het kader van de eerste bijeenkomst werd een grensoverschrijdend observatorium voor de aquifer van de kolenkalk opgericht en tijdens de tweede bijeenkomst werd de noodzaak bevestigd om een tripartiete overeenkomst te sluiten (Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen) teneinde het volgende te realiseren :

- een monitoringnetwerk als aanvulling op het netwerk dat vereist is door de Kaderrichtlijn Water en de « dochterrichtlijn » inzake grondwater - een observatorium van de watervoorraden ;
- permanent overleg binnen de Internationale Scheldec commissie.

Deze overeenkomst zou het ook mogelijk maken om de toegestane wateronttrekkingen per regio in de aquifer van de kolenkalk vast te leggen teneinde het kwantitatieve behoud ervan te garanderen.

BEHEER VAN DE DRINKWATER-VOORRADEN IN BELGIË

Het beheer van het drinkwater in België is een regionale bevoegdheid. De gewesten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (met uitzondering van de aspecten die betrekking hebben op de kustwateren, die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren) en de richtlijn over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's.

De gewesten kunnen een beroep doen op de diensten van de federale overheid om noodsituaties te beheren en nood- en interventieplannen op te stellen.

De gewesten zijn ook verantwoordelijk voor het beheer van de drinkwatervoorziening. Ze beslissen autonoom welke methode ze willen toepassen: via hun eigen gemeentelijke diensten of via een gemeentebedrijf dat als tussenpersoon optreedt. De belangrijkste bron van drinkwater, leidingwater, bestaat voor 64% uit grondwater en voor 36% uit oppervlaktewater.

Wallonië :

De Société Wallonne des Eaux (SWDE), de grootste waterdistributeur in Wallonië, wordt autonoom beheerd: de SWDE moet de opdrachten van openbare dienstverlening uitvoeren die haar door het Waals Gewest worden toevertrouwd. Het Gewest verbindt zich ertoe de voorwaarden te creëren die de SWDE nodig heeft om die doelstellingen te bereiken. Deze wederzijdse verbintenissen en verplichtingen worden vastgelegd in een beheerovereenkomst.

De SWDE werkt vanaf de productie (waterzuivering om het drinkbaar te maken) tot de distributie van voor consumptie geschikt water. Ze is **niet verantwoordelijk voor de zuivering van afvalwater**.

Dat is een bevoegdheid van de **Société publique de gestion de l'eau (SPGE)**. Haar belangrijkste taak is het coördineren (via beheerovereenkomsten of dienstenovereenkomsten voor de bescherming, zuivering, sanering of afwatering) en het financieren van de watersector in Wallonië.

Vlaanderen :

Het grootste drinkwaterbedrijf in Vlaanderen is **De Watergroep**. De Watergroep is een autonoom Vlaams waterbedrijf dat producten en diensten aanbiedt in de gehele waterketen.

De Watergroep is het grootste drinkwaterbedrijf in Vlaanderen en is werkzaam in 177 gemeenten gespreid over West- en Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg. Zo bedient De Watergroep ruim 3,3 miljoen klanten en honderden bedrijven.

De Watergroep is een autonoom Vlaams waterbedrijf dat producten en diensten aanbiedt in de gehele waterketen.

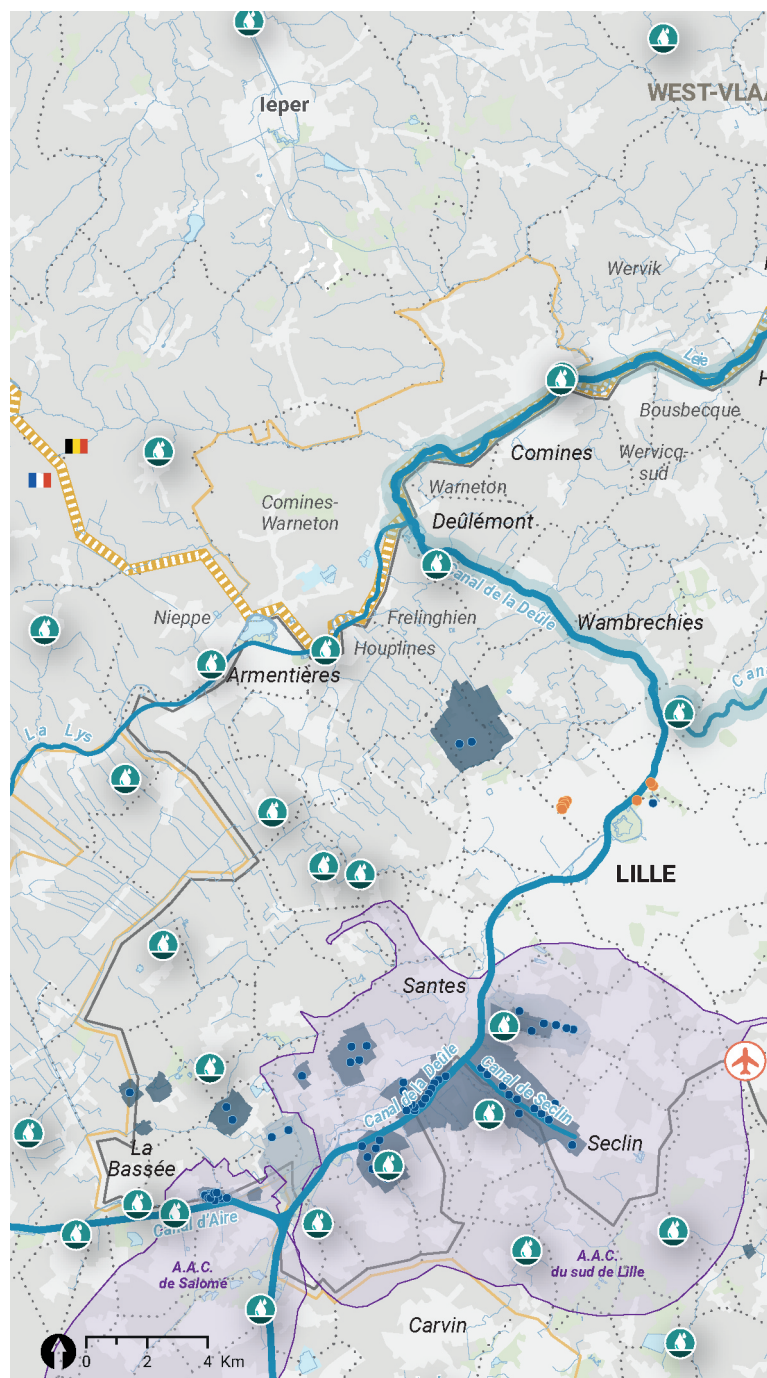
Door steeds frequentere en langere perioden van droogte in combinatie met waterverontreinigingen is België gevoelig aan waterschaarste. Daarom zet De Watergroep sterk in op een bronbeschermingsbeleid om de huidige bronnen zoveel mogelijk te vrijwaren door gericht stakeholdermanagement en het versterken van ecosystemen in de stroomgebieden. Bovendien onderzoekt De Watergroep mogelijkheden om bijkomende bronnen in de toekomst in te zetten voor drinkwaterproductie, zoals ontziltingsinstallaties en het opslaan van overtollig water in de ondergrond (Aquifer Storage Recharge).

Naast De Watergroep zijn nog 5 andere drinkwatermaatschappijen actief in Vlaanderen: Aquaduin, AGSO Knokke-Heist, water-link, Farys en PIDPA.

De Watergroep staat in voor:

- de levering van drinkwater aan de consumenten van de regio's waar het drinkwaterbedrijf actief is;
- de dagelijkse productie en distributie van drinkwater;
- de goede werking en het onderhoud van alle infrastructuur voor drinkwaterproductie en -transport, inclusief de controle op de aansluiting bij de consument.

In Vlaanderen is een belangrijke drinkwaterwinning gelegen langs het kanaal Bossuit-Kortrijk dat gevoed wordt met water uit de Schelde. De drinkwaterwinning de Gavers werd begin jaren 90 opgestart om een deel van West-Vlaanderen van drinkwater te voorzien om zo de aquifer van de Kolenkalk te sparen. Deze drinkwaterwinning is momenteel onder renovatie om de capaciteit verder uit te breiden om zo de winning uit de Kolenkalk verder te kunnen sparen. Na de laatste droge zomers komt de bron echter ook onder druk door vaak lagere debieten op de Schelde. (CFR remarque De Watergroep dans le document compilation).

Waterzuiveringsstations

Drinkwatercaptatie

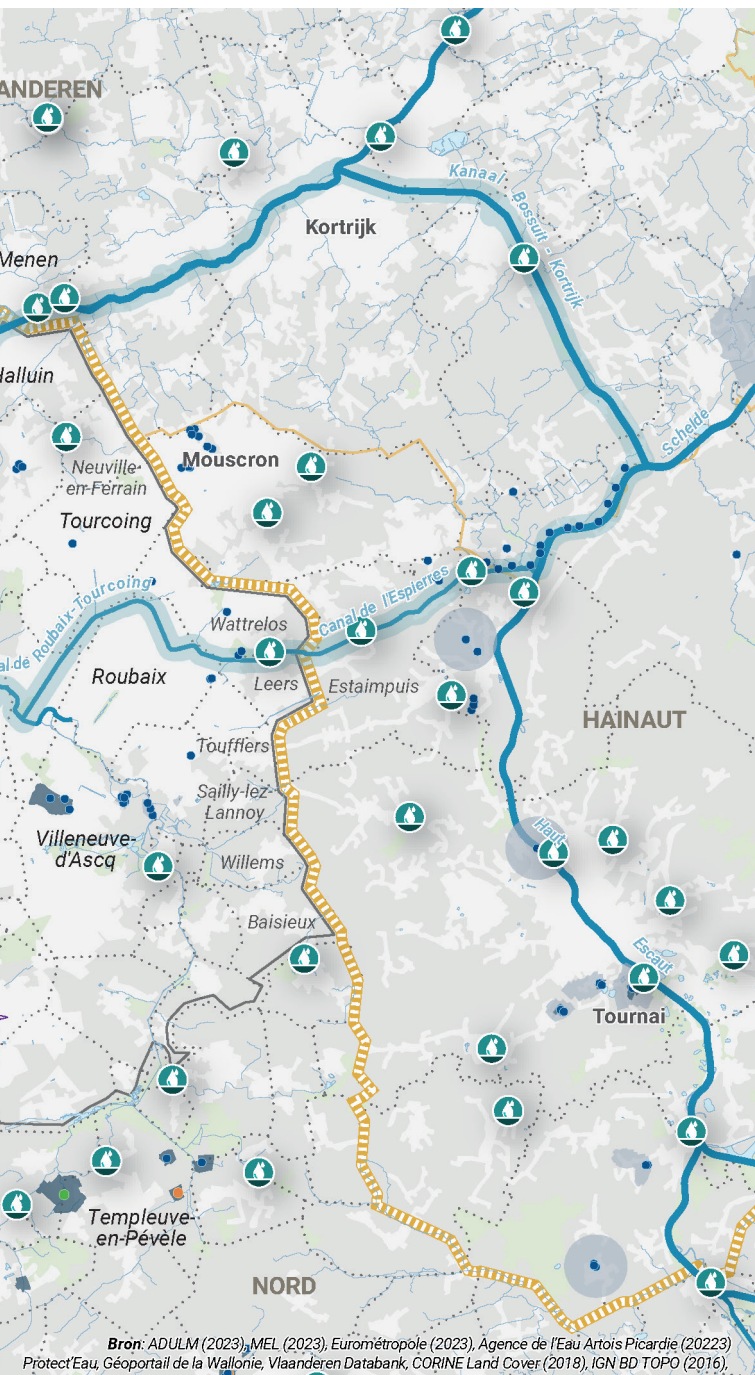
- actief
- in voorbereiding
- stopzetting in de toekomst

Perimeter voor bescherming en preventie waterwingebieden**

Verkorte perimeter bewaakt op afstand

*Deze route van 90 kilometer, die in één of twee dagen kan worden afgelegd, volgt de jaagpaden langs de belangrijke waterlopen van de eurometropool: de Schelde, de Leie, de Deûle, het Kanaal Bossuit-Kortrijk, het Spierekanal.

**De perimeters zijn niet zichtbaar op deze schaal.
Aan Belgische kant spreekt men over beschermingszones. Captatiepunten worden niet getoond.

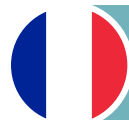
voor grote schepen

waterweg
 verk
 Ruit*

- Grens (Fr/B)
- Grens departement en provincie (Fr/B)
- Métropole Européenne de Lille (MEL)
- Grenzen gemeenten

angrijkste bevaarbare
 en het Kanaal van Roubaix.

December 2023

BEHEER VAN DE DRINKWATER-VOORRADEN IN FRANKRIJK

De MEL :

De drinkwatervoorziening in de Métropole Européenne de Lille en de Communauté de Communes Pévèle-Carembault (CCPC) bestaat voor 75% uit grondwater (de krijtaquifer ten zuiden van Lille en de aquifer van de kolenkalk), met 26 actieve opvangsystemen bestemd voor drinkwater (15 opvangsystemen op het grondgebied van de MEL en 11 op het grondgebied van de CCPC). 39% is afkomstig van oppervlaktewater, dat van buiten het grondgebied aan de Leie wordt onttrokken.

De MEL **controleert voortdurend het grondwater**, in samenhang met de drinkwaterproducent, om de bevoorrading bij te sturen en de continuïteit van de dienstverlening te verzekeren. Die opvolging is essentieel en laat toe te anticiperen op de evolutie van de watervoorraden over meerdere jaren. Dankzij dat beheer kan men het oppompen van water uit de beschikbare watervoorraden inplannen, met het oog op een rationeel en duurzaam gebruik van de ondergrondse watervoorraden.

De MEL is **verantwoordelijk voor de organisatie van de productie en distributie van het drinkwater op haar grondgebied**. De productie wordt voor 66 gemeenten verzorgd door Sourceo, het waterproductiebedrijf van de MEL, en voor 29 gemeenten door Noréade. De distributie zal vanaf 1 januari 2024 verzorgd worden door Véolia voor 66 gemeenten (momenteel verdeeld tussen Suez en Iléo) voor een periode van 10 jaar, en door Noréade voor 29 gemeenten.

In het kader van haar opdrachten inzake drinkwatervoorziening heeft de MEL acties ondernomen om haar watervoorraden te beschermen. In die context, en met name met betrekking tot de wateropvanggebieden van het Krijt ten zuiden van Lille, die van strategisch belang zijn en cruciaal zijn voor de bevoorrading van het grootstedelijke gebied met zijn meer dan een miljoen inwoners, leidt de MEL een territoriaal project in samenhang met de 26 "communes gardiennes de l'eau" (waterbewakingsgemeenten) in het bevoorradingsgebied van de wateropvangsystemen. Die gemeenten bevinden zich in een kwetsbare sector voor de kwalitatieve aanvulling van de Krijtaquifer. Dit territoriale project, geformaliseerd door een Charter, vloeit voort uit het streven naar een ontwikkeling waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van de watervoorraden ; om die ambitie te realiseren, probeert men het ruimtebeslag te beperken en zet men in op het gebruik van de gronden voor doeleinden die de samenleving, mobiliteit, huisvesting en economie ten goede komen, op de optimale benutting van het waterpotentieel op het grondgebied, en op de instandhouding en de aanpassing van de natuurlijke en agrarische ruimten.

CONTACT

INSTANTIES DIE VERANTWOORDELIJK ZIJN VOOR HET BEHEER VAN DE DRINKWATEROVOORRADEN :

Waterbeheer in Wallonië :

SWDE (Société Wallonië des Eaux) :

Voorzitter van het Directiecomité
van de Société Wallonië des Eaux :
Eric VAN SEVENANT
<http://www.swde.be>
+087 87 87 87

SPW : Service Public de Wallonie :

Departement Leefmilieu en Water :
Bénédicte HEINDRICHES
directiongenerale.environnement@spw.wallonie.be
Pascal LEHETTE
pascal.lehette@spw.wallonie.be 0032/81 33 51 29

SPGE (Société publique de gestion de l'eau) :

info@spge.be

IEG (Intercommunale d'Étude et de Gestion) :

Adjunct-algemeen directeur :
Jean-François NUYTTENS
jf.nuyttens@ieg.be

Waterbeheer in Vlaanderen :

De Watergroep :

Algemeen Directeur :
Hans GOOSSENS
hans.goossens@dewatergroep.be

Directeur Innovatie :
Bert DE WINTER
Bert.De.Winter@dewatergroep.be

Directeur Productie en Opslag :
Paul SUENENS
paul.suenens@dewatergroep.be

Waterbeheer in de MEL :

Direction de L'Eau MEL :

Studiemedewerker planning en waterbeheer
Josepha GUIGO
jguigo@lillemetropole.fr
33 (0)3 59 00 64 18

Agence de l'eau Artois Picardie

contact@eau-artois-picardie.fr

NOODCONTACT :

Droogte :

Préfecture du Nord

Verontreiniging (FR) :

Centre Opérationnel de Zone (COZ)

DDTM service environnement

Préfecture du Nord :

Directrice adjointe :
Céline DOUAY
celine.douay@nord.gouv.fr

Direction régionale de l'environnement, l'aménagement et du logement (DREAL) :

03 20 30 59 59

Verontreiniging (BE) :

Wallonië :

Specifiek telefoonnummer voor milieuverontreiniging :
1718

Vlaanderen :

- RIS : 0800 30 440, 078 055 440, +32 78 055 440 (indien u niet vanuit België belt), ris@vlaamsewaterweg.be
- VMM : Permanent nummer : +32 02 553 21 21
milieuincidenten@vmm.be

De Internationale Scheldec commissie beheert een waarschuwings- en alarmsysteem inzake verontreiniging van het grensoverschrijdende oppervlaktewater (WASS). Die rapporten worden verstuurd naar de regionale waarschuwingsposten van elk lid van de ISC.

